

## "IRKÇI DEĞİLİM AMA..."

**N**eden mi icabetti?  
Neden olacak  
bu birilerini  
ötekileştirmeden, kendini ucu  
bucağı görünmeyen zirvelere  
konduranlar yüzünden tabii.  
Bu günlerde herkes işi gücü  
bırakmış, bir Suriyeli alerjisine  
kapılmış. Odatv4.com haber  
sitesinin 29 Temmuz 2021  
ve 19 Mart 2022 tarihli  
haber içerikleri bam telime  
dokunan haberlerden  
sadece birkaçı. Haberlerden  
gördüğüm kadarıyla Hatay'da  
Büyükşehir Belediye Başkanı  
Lütfü Savaş; şehirde artan  
Suriyeli göçmen nüfusundan  
ve bu hızla giderse gelecekte  
belediye başkanının Suriye  
kökenli olma ihtimalinin  
yüksekliğinden dert yanmış,  
bu söylemlerinden dolayı  
da hakkında dava açılmış.  
Bu mesele çok dillendirilir  
oldu bu aralar! Sonra dikkat  
ettim ki sayın Belediye  
Başkanı Suriyelilerden  
rahatsız olan tek kişi değil.  
Ülkedeki işsizlik, enflasyon,  
suç oranları, tacizler, kısacası  
canımızı sıkan ne varsa sebebi  
Suriyeli göçmenler! Bunu  
ben demiyorum, bakın bir  
etrafınıza, "İrkçi değilim ama"  
diye söze başlayıp hemen  
ardından yabancı düşmanlığı  
yapan o sözde aydınlar,  
demokratlar, hümanistler...  
Kısacası insanlığı bile  
sözde yaşayan ama özde  
kendinden, kendi grubundan  
olandan başkasına tahammül  
edemeyenler diyor bunu.

Altmışlı yıllarda Almanya'ya  
göçmen işçi olarak gidip orada  
çalışan vatandaşlarımızı ne  
çabuk unuttunuz? Almanya'  
da göçmen işçi, kendi  
vatanlarında "Almancı" diye  
anılan o insanların çocukları,  
torunları bugün Almanya'nın  
iş insanı, politikacısı... Ha bu  
arada 17 Mart 2022 tarihli  
BBC NEWS Türkçe'nin  
haberine göre Amerika'da  
Dr. Mehmet Öz'ün adı  
Cumhuriyetçilerin Senatör  
adayı olarak geçer olmuş, ne  
gurur verici değil mi? Yalnız  
ufak bir sıkıntı var Mehmet  
Öz senatör seçilirse Türk  
vatandaşlığından ayrılacağını  
açıklamış ama olsun, seçilene  
kadar Türk en azından  
(BBCNEWS /Türkçe, 2022)...  
Vayy be nerden nereye,  
göğsümüz kabardı değil mi?  
Peki onlar da göçmen değil  
mi? Vatanlarından uzakta.  
Kendi vatandaşının göçmen  
olarak başka ülkelerde hak  
sahibi olup prestijli noktalara  
gelmesiyle gururlanıp  
göçmenlikleri üzerinden  
onları dışlayanları ırkçılıkla  
suçlarken sen! Çok duyarlı  
vatandaş, Suriyeli göçmenler  
ve kedinden olmayanla alıp  
veremediğin nedir? Biraz  
ayıp olmuyor mu bu? Bence  
ayıp, ayıp ki o yüzden bu  
ayıbımızdan utanıp vazgeçeriz  
diye Adana'da Kocavezir  
gettosuna girip orada yaşayan  
Suriyelilerin hallerini yerinde  
gözlemledi, onlarla zor da olsa  
iki kul kelamı edip dertlerini  
dinledim, sofralarına konuk

oldum. Şimdi de siz meraklı  
okuyucuyu bu süreçte bana  
katılmaya davet ediyorum.

**KOCAVEZİR MAHALLESİ Mİ?  
GETTO MU?**

Doğruyu söylemek  
gerekirse ben de Adana'nın  
yabancıyım. 2010  
yılında memleketim olan  
Diyarbakır'dan kendim ve  
ailem için daha güzel bir  
yaşam kurmak umuduyla  
Adana'ya göç ettik. On yıl özel  
sektörde çeşitli kademelerde  
çalıştım. Bu çalışma sürecinde  
haberim oldu Kocavezir  
Mahallesinden. O zamanlar  
Kocavezir Mahallesiydi  
herkesçe bilinen adı. Doğu ve  
Güneydoğu'dan mevsimlik  
işçi olarak Adana'ya çalışmaya  
gelen Kürt kökenli vatandaşlar,  
halk arasında Fellah (Arap  
Çiftçi) olarak bilinen Hatay  
Arapları, Romanlar ve Türk  
vatandaşların yaşadığı,  
yoksulluğun hakim olduğu  
bir gecekondu mahallesiydi  
buralar. 2011 yılında patlak  
veren Suriye'deki iç savaşla  
orada yaşayan halk canlarını  
kurtarmak için Türkiye'deki  
kamplara, oradan da yurdun  
çeşitli noktalarına dağıldı.  
İşte Kocavezir Mahallesi de  
Suriyelilerin kamplardan  
sonra dağılıp ikamet etmeyi  
seçtikleri Adana'daki  
mahallelerden sadece biri.  
Suriyelilerin bu mahalleye  
gelişi ile mahalle halk arasında  
"Küçük Şam", Halep Mahallesi"  
gibi isimler ile anılır olunca  
buraya getto demek yanlış

Dural Kaya

**BİR MERAKIN PEŞİNDE:  
KOCAVEZİR GETTOSU**

*Ben Dural, çocukluk hayallerinin peşini bırakmayan ve otuzundan sonra iletişim fakültesinde okumaya başlayan bir emekçiyim. Hayat bezgin duranları sevmez dün hayallerimin peşinden üniversiteye bugün ise merakımın peşinden gettoya giriyorum. Sizler de bu yolculukta bana katılmak istemez misiniz ?*



olmaz diye düşündüm. Hem bilirsiniz Amerika'da Çinlilerin yaşadığı Çin Mahallesinin yanı sıra Afrika kökenli siyahilerin yaşadığı Harlem de birer getto. Bizim Amerika'dan neyimiz eksik!

### **KOCAVEZİR GETTOSUNA YILLAR SONRA İLK ZİYARETİM**

2022 yılı Mart ayının ortalarında Adana'da Bankalar Caddesi olarak anılan yerden Kocavezir'e doğru yürümeye başladım. Yanlış değilsem en

son 2018'de yolum düşmüştü buraya. Her tarafta Arapça tabelalar, çeşit çeşit yemek kokuları, kümes hayvanı satılan tezgahlar, hemen her köşe başında duyulan Ortadoğu müzikleri ve kara çarşafli kadınlar kalmış aklımda o günlerden. Oldum olası ötekileştirenlerden haz etmemiş ve dışlanan gruplara karşı pek de tuhaf sayılamayacak bir yakınlık duymuşumdur, doğduğu memleketten, Diyarbakır'dan

göç etmek zorunda kalmış bir Kürt olarak. Belki de bu sebeple Kocavezir'e doğru yürürken bu ziyaretin daha öncekilerden çok daha farklı olacağını hissediyordum. Nitekim öyle de oldu. Düşünceler içinde yürürken kulağıma çalınan Arapça bir ezgi ile Kocavezir'e ulaştığımı fark ettim, birden sanki iklim değişmiş, farklı bir coğrafyada bitivermişim. Sağımdan solumdan benden daha kavruk ve esmer erkekler,



sımsıkı tesettüre bürünmüş hızlı adımlarla kadınlar geçiyordu. Sokaklarda yürüdükçe bir yabancılik hissi çöktü üstüme, daha önceki yıllarda hissetmediğim. Sanki etraftaki herkes birbirini tanıyor ve orada tek yabancı olarak ben göze batıyordum, öylesi bir hisse kapıldım. Takip eden günlerde mahalleye ziyaretlerim devam ettikçe üzerime çevrilen şüpheli

böylesi tedirgin bakmıyordu sanki hissettiğim bu duygu abartılı bir kuruntudan ibaret olabilir mi?

### **İKİ KUL KELAMI ETMEK ZOR OLMASA GEREK**

Günlerce Kocavezir'de gezip durdum kimseyle tek kelime edemedim. Nedense bir türlü cesaretimi toplayıp Suriyelilerle sohbet edemedim. Hâlbuki en kötü ne

gafletle kalp kırıp insanları incitmeniz olmayacak şey değil. Baktım olacak gibi değil bari bu tedirginliği üstümden atana kadar Suriyeliler ile değil de mahallenin asıl yerlileri ile konuşup önce onların nabzını yoklayayım diye düşündüm. Ne de olsa farklı bir kültürden, dilden, Suriye'den yabancı insanlar gelip komşuları oluvermişti bir anda. Onların bu duruma



ve ürkek bakışların sıradan bir kuruntu olmadığını fark ettim. Burada yaşayan hemen herkes birbirini tanıyor, ismen olmasa bile herkes orada yerleşik olan ile dışarıdan gelen arasındaki farkı şaşırtıcı şekilde algılıyor. Dikkatimi çeken tek şey bu fark edilmiş değil elbet. Daha önceki gelişerimden aklımda kalan Arapça işyeri tabelaları yok mesela. Bir de kara çarşafli kadınlar. Ha bir de daha önceki yıllarda geldiğimde burada yaşayan insanlar

olabilirdi ki normalde okulda veya gündelik hayatta denk geldiğim, düzenli görüştüğüm Suriyeli arkadaşlar da var ama neden bu mahallede ilk adımı atıp aklımdakileri sormadım? Sanırım onlarla konuşup yaşamlarını, Türkiye'deki varlıklarını bir de kendi açılarından dinlemek, onlara yönelen olumsuz tutumları bir nebze olsun düzeltmek için çıktığım bu yolculukta yanlış anlaşılmaktan, onları kırmaktan korktum. Öyle ya iletişimci bile olsanız bir anlık

bakışları nasıldı acaba? Meseleyi önce onlarla görüşmeye karar verdim. Mahallenin bir köşesinde yaşlı bir matbaacıya selam verip adres sorma bahanesiyle konuya girdim velhasıl. "Buralara neden Halep Yolu veya Suriye Caddesi vs. deniyor?" diye sordum. İhtiyar matbaacı konuşmaya pek hevesli olmadığını belli edercesine, "Neden olacak buradaki Türkler günden güne taşınıyor, mahallenin neredeyse tamamı Suriyeli"





deyip durumdan duyduğu rahatsızlığını net bir şekilde ifade etti. Matbaacının yanından ayrılırken önümde yürüyen orta yaşlarda Türk bir çiftin kısa konuşmalarına misafir oldum istemedim. Kadın kocasına yol kenarındaki bir evin penceresini başıyla işaret edip cama yapıştırılmış ay yıldızlı bayrağı kastederek, "Bak gördün mü, böyle asarlar işte" deyip muzaffer bir komutan edasıyla gururlanıp uzaklaştılar. Durup bakakaldım kadının işaret ettiği bayrağa, bu neydi şimdi? Biz kime karşı nasıl bir savaş içindeyiz ki bir evin camında asılı duran ulusal bayrağımız bize düşmanı mağlup etmiş hissini yaşıyor? Aklım almadı velhasıl, mahalleyi turlamaya devam, durmak yok. Aklımda cevap bekleyen çok soru var. Derken mahallenin yerlisi bir Türk vatandaş denk geldi; neden dolaştığımı ve aklımdaki soruları

yönelttim, sağ olsun kendince düşüncelerini paylaştı. 48 yaşındaki mahalle sakini Fahrettin Ç. bu mahallede doğup büyüdüğünü, Antalya' da başka bir evi olduğu halde çocukluk anılarına ve mahalle kültürüne olan bağlılığından ötürü bu mahalleden kopmadığını ifade ederken ancak deyip Suriyeliler hakkında duyduğu tedirginliği paylaşmadan edemedi. Aynı evde 15-20 kişinin yaşadığını, evlerin perdelerinin sürekli kapalı olduğunu ve kadınlarının dışarıyla yok denecek kadar az bir bağlantıları olduğunu belirtip bu dışa kapalı yaşam biçimlerinin kendisini endişelendirdiğini ifade etti. Aslında Fahrettin Bey'e göre mahallede artan madde bağımlılığı ve diğer asayiş sorunlarının sebebi de mahallenin esas sakinleri olan Adana yerlisinin mahalleyi terk etme sebebi de Suriyelilerin mahalledeki

varlığı. "Ama onlar da insan tabii, onların da yaşamaya hakkı var bizim için tehdit olmalarını engelleyecek önlemler alınırsa birlikte yaşamamız daha kolay olabilir" demekten de geri kalmadı.

### **İSMİNİ VERMEK İSTEMEYEN ENTELEKTÜEL ESNAF**

Mahalle sakini Fahrettin Bey ile olan konuşmalarım zaten aklımda var olan sorulara yenilerini katmış ve bir anlamda Suriyelilerin dışlanmışlığına dikkat çekmeye çalışırken "acaba mı?" dedim. Neyse. Zihnimde deli sorularla cebelleşirken küçük bir dükkanın önündeki tezgahında tekstil ürünü satan genç bir esnaf dikkatimi çekti. Tezgahına yanaşan Suriyeli kadınlarla Arapça konuşup satış yapıyor ama hemen karşısındaki komşu esnafa Türkçe sataşp şakalaşıyordu. Türkçeye olduğu kadar Arapçaya hakim olduğu ve

insan ilişkilerindeki becerisi kendini belli ediyordu hemen. Selam verip tezgâhına yanaşım, kim olduğunu ve mahallede yaşayan Suriyeliler ile ilgili fikirlerini, deneyimlerini öğrenmek istediğimi ifade ettim. İsminin gizli kalması şartıyla sağ olsun talebimi kabul etti ve konuşmaya başladık. Tabii bir yandan tezgâhta satış devam ediyor, bir yandan ben de gelen müşterilerle ilgilenip talebimi geri çevirmediği için jest yapmaya çalışıyorum. Müşterilerden fırsat buldukça konuşan esnaf tabiri caizse bir buz dağı çıktı, beni oldukça şaşırttığını ifade edeyim. İ.D (33) isimli bu genç esnaf 8 yaşından beri yani 25 yıldır Kocavezir'de esnaflık yaptığını ve aslında mahallenin sosyolojik yapısına hâkim

olup kendince çıkarımlarda bulunduğunu ifade ederek konuşmaya devam etti. Kamu yönetimi ve Finans mezunu olduğunu, ailesinin yıllar önce Diyarbakır'dan Adana'ya göç edip çok zor şartlarda, çadırlarda yaşam mücadelesi verdiğini ama bugün dört katlı aile apartmanları, farklı semtlerde iş yerleri ve araçları olduğunu kendi ailelerinin geçmişte buraya geldiğinde yaşadığı dışlanma ve ötekileştirilmenin aynısını bugün Suriyelilerin yaşadığını düşündüğünü söyledi. Ben hayret ede durayım o düşüncelerini ifade etmeye devam etti. Suriyeliler bu ülke vatandaşının yapmaya tenezzül etmediği çok ağır şartlarda işleri yaparak, çok düşük ücretlerle sömürülerek ayakta kalmaya çalışıyor ama

nedense bizimkiler ülkedeki işsizliğin ve yoksulluğun sebebi Suriyelilermiş gibi davranıyor. Biz onlardan önce de sömürülüyorduk, onlardan önce de işsizlik, uyuşturucu ticareti, asayiş suçları vardı deyip onların zarardan çok faydaları olduğunu kendi tespitleriyle ifade etmeye çalıştı. Nasıl mı? "Şu dükkânları görüyor musun hocam? Buraları eskiden yıllık 3 bin liraya kiracı bulamazdı ama şimdi ne oldu? Ne zaman ki Suriyeliler bu mahalleye geldi burada dükkanlar, evler kıymete bindi, fırsatçılara gün doğdu. 3 bin liraya kiracı bulamayan mülk sahipleri 20-30 bin liraya dükkânlarını Suriyelilere kiraya verdiler, fahiş fiyatlara! Şu an bu eskinin yoksul mahallesinde 80-90 bin liraya yıllık kira alınan dükkanlar var. Çoğu mülk sahibinin mahalleyi terk etme sebebi bundan, evleri, dükkânları yüksek rakamlardan Suriyelilere kiraya verip hayalini bile kuramayacakları Adana'nın lüks semtlerine taşındılar, sınıf atladılar resmen. Ama lafa gelince Suriyelileri eleştirmekten geri kalmazlar..."

Bu genç esnafın tespitleri toplumumuzda objektif olmayı en azından ötekileştirmeden yaşayabilmeyi, saygı duymayı bilen insanların var olduğunu hatırlatması açısından oldukça ümit verici oldu benim için. Ha unutmadan, bu entelektüel





esnafın Suriyelilerin Kocavezir'i yaşamak için neden seçtiğine dair verdiği cevapları paylaşmadan olmaz. Ona kalırsa mahallede zaten yaşayan Hatay Araplarının (Fellahların) varlığı mahalleyi Suriyeliler için cazip kılıyor. Çünkü aralarında ortak bir anadil bağı var, bazılarının akrabalık bağları da var. Üstelik yemek kültürleri de hem Fellahlar ile hem de Türk mutfağı ile benzer. Et yemekleri, humus, falafel gibi...

### **HİÇ BAŞKA PENCERELERDEN HAYATA BAKMAYI DENEDİNİZ Mİ?**

Mahallenin yerli sakinleri ile konuşmak iyi geldi, artık gereksiz tereddüdü bir kenara bırakıp esas duygularına tercüman olmak istediğim kişilerle, Suriyeliler ile görüşmenin zamanı geldi. Bunun için ufak bir yardım almam gerekmiş olabilir tabii. Sonuçta her ne kadar uzun süredir Türkiye'de

yaşıyor ve Türkçeyi belli bir oranda konuşuyor olsalar da yanımda Arapça bilen ve mahalledekilerin güven duyduğu birinin olması faydalı olacaktı. Daha önce Kocavezir'de yapmayı planladığım ziyarete dair görüştüğüm Suriyeli genç arkadaşım Edip'ten aracı olmasını rica ettim, sağ olsun kırmadı. Edip, annesi Hatay'lı babası Suriyeli ve yakın zamanda kendisi de TC vatandaşlığı almayı başarmış farklı dillere hâkim bir arkadaşım. Ona aklıma takılan soruların cevaplarını bizzat Suriyelilerden almak istediğimi ifade edince, "Abi ne var bunda, ne zaman istersen gidelim görüşelim, onlar da memnun olur" deyince kendi kendime hissettiğim ürkeklikten biraz utandım doğrusu. Adam yemediklerini ben de biliyorum elbet ama neme lazım kaş yaparken göz çıkarmanın, hal hatır sorarken kalp kırıp kötü hissettirmenin

gereği yok diye düşündüm.

Edip'in mahallede bana katılmasıyla özgüvenim yerine gelmiş vaziyette Edip'in önceden görüşme talebimi ilettiği Suriyeli genç arkadaşlar ve çalışanlarla sohbet etmek üzere yürümeye başladık. Tabii bu esnada mahallede yürürken üstüme yöneldiğini hissettiğim ürkek ve şüpheli bakışları ve bunun bende uyandırdığı yabancılaşma hissini sordum Edip'e. Gülüp söylediklerimin anlamsız olduğunu söylemesini beklerken aslında haksız olmadığını, geçmişte mahallede Suriyelilere karşı birtakım ırkçı saldırıların ve yağma girişimlerinin olduğunu ve muhtemelen beni de asayişli sağlamak üzere mahallede gezen sivil polislerden zannettikleri için böyle davrandıklarını söyleyince tutumlarının sebebini anlamış oldum en azından.

### **"AZİZİ AİLESİ VE AİLE MİRASI PARFÜMERİ"**

Edip ile birlikte 37 yaşındaki Mahmut Azizi'nin işlettiği parfümeri dükkânına geldik. Oldukça misafirperver bir tutumla demli bir çay ikram edip aklıma takılan ne varsa sorabileceğimi memnuniyetle cevaplayacağını söyleyince oldukça mutlu oldum. Mahmut Azizi ilk olarak 2014'te İstanbul'a geldiğini 2015'te de Adana Seyhan ilçesindeki Kocavezir Mahallesi'ne taşındığını ifade edip işlettiği parfümeri dükkânının aslında bir aile mirası olduğunu, dedesinin, babasının ve kendisinin Suriye'de nesiller boyu bu işi sürdürdüğünü savaş sonrası Türkiye'ye göç edince aile mirası mesleğe devam ettiğini ifade etti. Mahmut Azizi oldukça girişken bir adam, yakın zamanda Paris'ten geldiğini Dubai başta olmak üzere farklı ülkelerle iş bağlantıları olduğunu, Türkiye'de de Gaziantep başta olmak üzere onlarca farklı şehirle ticareti olduğunu ve Türkiye'de yaşamaktan duyduğu memnuniyeti belirtti. Hemen her fırsatta Suriyelilerin ülkelerine dönüp dönmeyeceğine dair meraklı sorularına çoğumuzun aşına olduğunu biliyorum ve ne yazık ki aynı soruyu sormadan ben de edemedim. Sağ olsun Azizi çok açık gönüllülükle yanıtladı bu sorumu. En büyüğü 8 yaşında olan 3 çocuğu olduğunu, çocuklarının

Türkçe öğrendiğini ve Türkiye'ye uyum sağladığını ifade edip şimdiye kadar kirada oturduğunu ama yakın zamanda TC vatandaşlığı aldığı için çocuklarının Suriye'de değil Türkiye'de yaşamasını istediğini, Türkiye'de yaşamaktan oldukça memnun olduğunu, Suriye'ye dönmeyeceklerini üstüne basa basa ifade etti. Ancak itiraf etmeliyim ki iki kelime de bir "her şey çok güzel, çok memnunum Türkiye'den" vb. söylemleri bana oldukça tedirgin geldi. Nedense iş insanlarının bir yanlarının hep politik olduğunu, olanı değil de karşı tarafın duymaktan memnun olacağını düşündükleri şeyleri söylediklerini düşünmüşümdür. Tabii söylediği gibi her şey gönlünce de olabilir gerçekten...

### **"HAYALLERİM VAR BENİM"**

İlerleyen günlerde çoğu Çukurova Üniversitesi öğrencisi olan Suriyeli gençlerin zaman geçirdiği bir mekâna konuk oldum. Mekân oldukça küçük ama şirin, sigara

içmeyen biri olarak ortamın gazına gelip nargileyi de 1-2 firt deneyimledim ama siz sağlıklı yaşamdan şaşmayın yine de... Nargile demişken, Ortadoğu kültüründe oldukça makbul bir yere sahip. Türkiye'de her ne kadar keyfine düşkün kişilerin kullandığı lükse kaçan bir şey olsa da Ortadoğu kültüründe zengin-fakir, genç-yaşlı fark etmeksizin birçok kişinin severek tükettiği bir şey. Sosyal medya üzerinden Suriyelilerin nargile içerken çekilen görsellerini paylaşıp "Neden ülkelerini savunmayıp kaçtılar" gibi ileri boyutlara taşabilen eleştirilerde bulunanlar aklıma gelince nargilenin Ortadoğu kültüründeki yerine değinmeden edemedim.



Neyse, nerede kalmıştık? Suriyeli gençlerin takıldığı bu mekânı yine bir Suriyeli olan 22 yaşındaki Muhammed H. işletiyor. Muhammed Adana'da lüks semtlerde bulunan kafelerde garsonluktan şefliğe kadar yükselip kendini geliştirince mahallede yaşayan diğer Suriyelilerin geçim sıkıntısı ve bazen dışlanma yüzünden her yerde zaman geçiremediklerini fark etmiş, onların da ucuza kaliteli zaman geçirmeye ve stres atmaya ihtiyaçları olduğunu düşünüp bu mütevazı kafeyi açma kararı almış. Fiyatların benzer kafelere oranla nerdeyse 1/3 olduğunu, amacının kar etmekten ziyade Suriyeli gençlerin kaliteli zaman geçirebilecekleri bir mekân olsun bilinciyle hareket ettiğini ifade ediyor. Muhammed kendi akranları için elinden geleni yaparken kendisinin içinde bulunduğu çaresizliği de duygulanarak ifade ediyor. Cebinden Göç İdaresince verilen ve üzerinde "Geçici Koruma Kimlik Belgesi" yazan bir belge çıkardı. "Bu ne?" dedim, "Bu, devletin bize verdiği kimlik, bak üzerinde geçici yazıyor, yani istedikleri zaman bizi sınır dışı edebilirler, bu korku ile yaşamak ne kötü biliyor musun?" deyip endişeli gözlerle konuşmaya devam etti. Ablasının İstanbul'da yaşadığını ancak Göç İdaresinden yazılı izni olmaksızın Adana'yı terk

edemediğini izinsiz şehir dışı yolculuk yaparken yakalanırsa polis tarafından göç idaresine oradan da sınır dışına sevk edileceğini söylüyor. Kapı önünde en ufak bir tartışma, kavga olsa sorgusuz sualsiz sınır dışı edilme riskimiz var diyor. "Siz hiç tartışmaz mısınız? Siz hiç yanlış anlaşılmaya kurban gitmez misiniz? Siz kusursuz musunuz? Bak ben nişanlandım" deyip parmağındaki yüzüğü gösterdi, "nişanım da Suriyeli ama Türkçe bilmiyor benim kadar, öğretiyorum ona yavaş yavaş." Muhammed sanki yılların verdiği bir üzüntü halini dışarı atma fırsatı bulmuşçasına oldukça akıcı haldeki Türkçesi ile konuşmaya devam etti. "Ben mobilya aldım, ev döşedim, hayallerim var geleceğe dair ama bak şu elimdeki kimliğe, 'Geçici', ben yarın ne olacağımı bilmeden yaşıyorum" diyor. "Suriye'de mezhep çatışmaları var, Sünni olduğum için tutuklandım

Suriye'deyken, 2 ay hapis yattım. İktidar aleyhinde herhangi bir görüş ifade etmeyeceğimi beyan ettiğim bir evrakı imzalama koşuluyla salıverildim ve Türkiye'ye sığındım diyor. Ben Suriye'ye gidip kime karşı, ne için mücadele verebilirim? Dost kim? Düşman kim?" diyor.

Tıpkı Muhammed gibi görüştüğüm diğer Suriyeli gençlerin de benzer kaygıları var. Ücretsiz şekilde sürdürdükleri üniversitedeki eğitim haklarının ellerinden alınması riski ve öğrenim için para ödemek zorunda kalabilme ihtimali gibi, yanlışlıkla bir kavgaya karışıp yetkililerce sınır dışı edilmek gibi, Kocavezir dışında, Adana'da başka semtlerde



dışlanıp ikamet edecek ev bulamamak gibi. Ha bir de iş konusu var. Suriyeli gençler yüksek öğrenim görmenin bir anlamda artık fayda vermeyeceğinden de endişeli. "Türkiye'de zaten yeterince üniversiteli işsiz var, kamuda iş başvurusu yapsak alım için ilk şart TC vatandaşı olmak, daha yolun başında kaybediyoruz. O yüzden mesleği olup kendi işini yapabilenler nispeten şanslı, geriye kalanlar ne yapacağını bilemez vaziyette" diyorlar. Haksız da değil gibiler, ne dersiniz?

#### **"KADINLARI VE ÇOCUKLARI GÖREN VAR MI?"**

Kocavezir'deki araştırmamın sonlarına gelirken kadın ve çocukların durumunu

soruşturmaya pek fırsat bulamadığımı, daha doğrusu denk gelemediğimi fark edip bu yönde gözlem yapmaya karar verdim. Ancak tek başıma gezerken göze battığımı düşününce okuldaki başka bir arkadaştan mahallede rahat gezip gözlem yapabilmek adına çiftmişiz gibi davranmasını rica ettim. Sağ olsun Zümrete kırmadı beni. Mahalledeki Suriyeli kadınların çoğu zamanla mahallede yerleşik durumda olan Doğu ve Güneydoğulu kadınların örtünme biçimini benimsemiş olduklarından zaten örtülü olan arkadaşım Zümrete ile mahallede dikkat çekmeden dolaşmamız kolay olacaktı. Nitekim öyle de oldu. Bir çift olarak mahalledeki Suriyeli esnafı ziyaret edip

alışveriş yapmak istedik, esnaf oldukça ilgili davrandı üstelik birçoğu Türkçeyi de gayet iyi öğrenmiş. Zümrete ile mahallede dolaşırken haklarında bilgi sahibi olmayı umduğumuz az sayıda kadının seri vaziyette yanımızdan geçip gittiklerini görebildik ancak. Genel olarak muhafazakâr bir yapıya sahip oldukları için kadınların dışarıda pek nefes alacak veya zaman geçirecek şansı olmuyor. Şaşırmış veya kızmış gibi yapmayın şimdi. Yok mu bizde de kadın ve bedeni üzerinden, kadının özgürlüğü üzerinden değerler silsilesi inşa edip cennete gitmek uğruna kadını dünya da cehenneme mahkum eden anlayış. O yüzden hiç sitem edip ayıplamayalım onları,



kadının bu mağduriyeti belli bir yere veya etnik kimliğe has değil.

### “ÇOCUK DEDIĞİN OYUN OYNAR”

Mahalle kültürüyle yetişmiş biz, Anadolu insanı için çocuk deyince akla oyun gelir, mahalle aralarında akranlarla koşturup oynamak gelir. Ancak ne var ki mahallede denk geldiğimiz çocuklar çocuk olduklarını unutup erkenden büyüyle çok olmuşa benziyordu. Ne güzel demişti Nazım Hikmet, “Çocuklar öldürülmesin şeker de yiyebilsin.” Nazım güzel demiş doğrusu, zaten Suriyeli ailelerin savaştan kaçıp Türkiye’ye sığınırkenki amaçları da buydu; çocuklarının yaşaması. Ne var ki mahallede karşılaştığım çocukların ne üstünde var ne başında. Kimi babasıyla kimi yaşitlarıyla boylarını aşan

el arabalarıyla çöplerden, terk edilmiş yıkıntılardan atık kâğıtları toplayarak aile bütçesine katkıda bulunmaya belki de sadece hayatta kalmaya yetecek ekmeği kazanmaya çalışıyorlar. Onları tedirgin etmeden uzaktan fotoğraflarını çekmeye niyetlendim ama öylesi yaşam mücadelesi içinde pişmişler ki etraflarındaki en ufak hareket dikkatlerini çekiyor, içinde buldukları zor koşullara rağmen uzaktan uzağa gülmeyi ihmal etmiyorlar.

En büyük hayali sınırların ve bayrakların ayıramadığı bir dünyada tüm medeniyetlerin kardeşçe olmasa bile dostça yaşayabilmesi olan ben ve daha nicelerimiz aynı şehirde görünmez sınırlar ile çevrili insanlar ile yaşıyoruz. Onları görmeden, anlamadan kendi doğrularımız ile inşa ettiğimiz bir dünyada

yaşamak ne kolay değil mi? Hep haklıyız, hep mağduruz, hep en iyi, en doğru. Peki ya bizim dışımızda kalanlar, ötekileştirdiklerimiz...

### KAYNAKLAR

“Mehmet Öz, ABD’de senatör seçilirse Türk vatandaşlığından ayrılacağını açıkladı”, BBCNEWS Türkçe, (2022, Mart 17), <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60775333>

“Büyükşehir Belediye Başkanı yine çok konuşulacak: Sınırlardaki topraklar Suriyelilerin olacak”, Odatv4.com. (2021, Temmuz 29). <https://odatv4.com/guncel/buyuksehir-belediye-baskani-yine-cok-konusulacak-sinirlardaki-topraklar-suriyelilerin-olacak-206561>



### Söyleşi: Simge Eskiyeentürk

## YERELDE BİR GAZETECİLİK HİKÂYESİ

*“Olabildiğince tarafsız, olabildiğince bilgi veren, kamuya yararlı işler çıkaran gazeteci arkadaşlarımız var. Ben basılı gazeteler için önümüzdeki beş yılda nostalji olarak kalacağını düşünürken gazeteciliğin hiçbir zaman ölmeyeceğini ve daha çok ihtiyaç duyulan bir kurum haline geleceğini biliyorum ve o yüzden gazetecilik gelişmeye, geliştirilmeye her zaman açık diyebilirim.”*

**R**efleks Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Mehmet Uluğtürkan ile yaptığım söyleşinin en önemli nedeni, üniversiteye hazırlanırken hedefimin gazetecilik bölümünü kazanmak olmasıydı. Aslında hayalim aşçı olmaktı fakat annemin lisede ailevi sorunlar yüzünden eğitim hayatının bitmesi, benim onun hayali olan mesleğe yönelmeme sebep oldu, yani gazeteciliğe. Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesinde bir bölüm tercih edeceğimde ilk önce Gazeteciliği düşünmüştüm fakat sonrasında İletişim Bilimleri bölümünü okursam İletişim alanında birçok yan dal ile ilişki içerisinde olacağımı düşünüp bu bölümü tercih ettim ve seçmeli derslerimde gazetecilik derslerini almaya

özen gösterdim. Mehmet Uluğtürkan, bu alanda ve hayatımda benim için çok değerli bir kişi. Onun üniversite hayatına başlarken ailevi sorunlarla karşılaşması, bu sorunlara rağmen peşinden gittiği hayalinde çok iyi yerlere gelmesi, çok iyi projelerde yer alması, gazeteciliğin yanı sıra son dönemde yazarlık yapıyor olması ve bunların devamında onun deneyimleriyle birlikte eğitim ve iş hayatımda ilerlemenin benim için yol gösterici olacağını düşünmem

kendisiyle söyleşi yapmam için geçerli olan sebeplerdi. O halde sözü uzatmadan kendisine sorduğum soruları ve aldığım cevapları aktarayım.

### Neden Gazetecilik?

Henüz ortaokuldaydım, babam ara sıra gazete alıp eve getirirdi. Meraklıydım gazete okumaya ve haberi çıkan muhabirlerin tüm olayları herkesten önce gördüğüne, şahit olduğuna, duyduğuna vakıf oldum bu

